

ואלו מותרין פרק שני נדרים

(א) [לעיל יא: ויש"ן,
(ב) שבעות י"ד: ג] [שם
ע"ש,] (ד) [לעיל יג.],
(ה) ק"א לתא,

הגהות ה"ב

(א) גמ' מדיקאמר שאוכל
ושלא אוכל שאלמתי:
(ב) שם אפי' לא אמר
טעם דרב אפי': (א) רש"י
ד"ה ממתיקין וכו' אלל הא
קרנן שאוכל לך ולא קרנן
שאוכל לך ואפי': (ד) ד"ה
שאוכל וכו' מפליגים בו
שאוכל וכו' לאכילנא קאמר
דה"ה כשלא היו מסרבין:
(ה) ד"ה מהו דמימא
וכי הלשון הוא דאיתקיל
דנשעתו: (ו) ד"ה וכו' אפי'
וכי משמע גמי דקאמר
אכילנא אם וכי משמע
דקאמר וכו' דמשמע
בתמיה לא אכילנא שבעת
וכי חדא לישנא דבעד
ואח"כ מ"ה ואיכא נמי
למתי לישנא אחרתא
דמשמע בניחותא ואפי'
דאמר שבעה שלא אוכל
דלא אכילנא. ג"כ כלומר
באיכא שבעת שבעה לא
אכילנא: (ו) בא"ד א"כ לא
ליהי אסור ואם כן היכי
אמר בנתינתין שבעה לא
אוכל אסור אלל ודאי לתא
וכי דכשאוכל ודאי ל"ל
משמע אלל דאמר כ"ל
ותיבת אזי ממק:

מוסף רש"י

שבעות שתיים שהן
ארבע שאוכל ושלא
אוכל. הן שתיים
המפורשות דכתיב (ויקרא
ה) להעב או להטיב
דמשמע להטב, ולא אוכל
להרע, אוכל להטיב,
שאכילתי ושלא אכילתי.
הן שתיים הטפות ממדת
חכמים כדליף לה ר"ע
(שבעות י"ד): מסרבין.
מפליגין (שם ב.).

פירוש הרא"ש

שבעה שלא אוכל. ולא
אמרי' כחיי שבעה קא
משמע כדאמרינן בקרבן
ובתנאה לעיל בפ"ק (דף
יג.) משום דשבעה לית
בה משעא ולא שייך למימר
בה כחיי שבעה: לא
שבעה לא אוכל לך
אסור. דמשמע לא שבעה
מה שלא אוכל לך הכי מה
שאוכל לך יתא שבעה ואפי'
רבי מאיר מודה דלמתי
בשבעה מכלל לאו אהת
שומע הן משום דשבעה

גמ' מתינין. דהכא לא קמי
ולא קרבן שאוכל והכי רבי מאיר
לא אוכל לך מוסר והא טנ. כדאריך פירקין' לרקרבן לא אוכל
לך וכו': **הא דאמר לקרבן.** אסור ומתינין דקמי מוסר דאמר לא

גמ' מני מתניתין ר' מאיר היא דאי רבי יהודה
לא שני ליה קרבן ולא שני ליה הקרבן אימא
סיפא לקרבן לא אוכל לך מותר ^ה והתנן
לקרבן לא אוכל לך רבי מאיר אוסר וא"ר
אבא נעשה כאומר לקרבן יהא לפיכך לא
אוכל לך "לא קשיא הא דאמר לקרבן הא
דאמר לא לקרבן דלא הוי קרבן קאמר:
מתני' שבעה לא אוכל לך הא שבעה
שאוכל לך לא שבעה לא אוכל לך אסור:
גמ' מכלל דהא שבעה שאוכל לך דלא
אכילנא משמע ורמינהו ^א שבעות שתיים
שהן ארבע שאוכל ושלא אוכל שאכלתי
ושלא אכלתי מדיקאמר ^ב שלא אוכל
שאכלתי ושלא אכלתי מכלל דשאוכל לך
דאכילנא משמע ^א אמר אבוי דשאוכל שתי
לשונות משמע היו מסרבין בו לאכול ואמר
אכילנא אכילנא וחו שבעה שאוכל דאכילנא
משמע אבל אמר לא אכילנא לא אכילנא
ותו אמר שבעה שאוכל דלא אכילנא קאמר
רב אשי אמר שאוכל דשבעה שאי אוכל
קאמר א"כ פשיטא מאי למימרא מהו דתימא
מיקם לישנא היא דאיתקיל ליה קמ"ל אבוי
לא אמר טעם ^ב כרב אשי דלא קתני שאי
אוכל ורב אשי נאדי מן טעם דאבוי קסבר
שלא אוכל גמי משמע שתי לשונות היו
מסרבין בו לאכול ואמר לא אכילנא לא
אכילנא ואמר גמי שבעה בין שאוכל
בין שלא אוכל הדין אכילנא משמע
דאמר ואיכא לתרוצה גמי לישנא שבעה
שלא אוכל שבעה דלא אכילנא קאמר
אלא תנא פסקה שאוכל דאכילנא
משמע ושלא אוכל לא אוכל משמע:
מתני' זה חומר בשבעות מבגדרים וחומר
בגדרים מבשבעות "כיצד אמר קונם
סוכה שאני עושה לולב שאני גומל תפילין
שאני מניח בגדרים אסור בשבעות
מותר שאין גשבעין לעבור על המצות:
גמ'

אי אמרינן דחיי קרבן משמע שרי דקרנן לאו צר אשתצויע הוא
ואי אמרינן דקרנן יתא מה שלא אוכל משלך קאמר נמי שרי דלא
שוי איסור קרבן אלל מה שלא יאכל הא קרבן שאוכל לך נמי שרי
דחי קרבן קאמר דעביד איניש דמשמע ציה ולא מידי קאמר. ונראה
צעניי דהא קרבן גרסינן וכדכתיבנא
ודכוותה בשבעה הא שבעה דתנא
דמותר בקרבן קמי' דשבעה אסור
וליכא למימר דהקרנן גרסי' דהתנא
צפרקין דלעיל יג.]. דהקרנן אסור לרבי
מאיר והיכי טנ הכא דשרי דהא
מתני' (גמי) כר"מ אוקימנא לה בגמרא
אלל ודאי כדאמרינן. לקרבן לא אוכל
לך נמי שרי דכיון דבלמ"ד פתוחה
קאמר לא קרבן משמע וליכא למימר
דמכלל לאו משמע הא מה שיאכל יתא
קרנן דהא מתני' כר"מ אוקימנא לה
ור"מ הא לית ליה מכלל לאו אהת
שומע הן: **מתני'** שבעה לא אוכל
לך הא שבעה שאוכל לך לשבעה לא
אוכל לך אסור. משום דשבעה לא
אוכל לך משמע שבעה לא אוכל
לך. והא שבעה שאוכל לך הכי משמע
דליכא לפרושי לישנא דחי שבעה
קאמר כדאמרינן חי קרבן דלא משמע
איניש הכי ולשבעה לא אוכל נמי
אפילו בלמ"ד פתוחה אסור דלע"ג
דלמ"ד פתוחה לא משמע ומתני' רבי
מאיר היא דלית ליה מכלל לאו אהת
שומע הן אפילו הכי בשבעה אסור.
ונראה צעניי דהיינו טעמא משום דהא
מסקינן בסוף פרק שבעות העדות
(שבעות לו.) דכי לית ליה לר"מ מכלל לאו
אהת שומע הן ה"מ במונא אי נמי
באיסורא דלית צ"י ממונא אכל באיסורא
גרידא אית ליה ונדרים איסורא דלית
ציה ממונא נינהו משום דלא משכחת צוה
בלא חפלא דהא אינן חלין על דבר שאין
צו ממש אכל שבעות אינן אלל איסורא
גרידא שהוא חל בגופו וכיון דאיסורא
גרידא נינהו אפילו רבי מאיר מודה
דאמרינן צוה מכלל לאו אהת שומע
הן: **גמ'** (לעיל) מני מאיר רבי
מאיר היא. דלא שני ליה קרבן ולא
שני ליה בקרבן דלא צעי כ"ף הדמיון
דחי רבי יהודה מאי איריא קרבן
לא אוכל לך דשרי אפילו קרבן
שאוכל לך נמי שרי: **הא דאמר לקרבן**
הא דאמר לקרבן. כלומר בלמ"ד
מכלל

שבחית משמע לקרבן יתא אכל לקרבן בלמ"ד פתוחה משמע לא קרבן:
מכלל
שבחית משמע לקרבן יתא אכל לקרבן בלמ"ד פתוחה משמע לא קרבן:
מכלל

ועל זה חומר דשבעות מבגדרים דכשבעות כה"ג איכא איסורא דאורייתא:

שבחית משמע לקרבן יתא אכל לקרבן בלמ"ד פתוחה משמע לא קרבן:
מכלל

ועל זה חומר דשבעות מבגדרים. דהא דאמר לקרבן יתא אכל לקרבן בלמ"ד פתוחה משמע לא קרבן:
מכלל

כב א מיי פ"א מהל'
גדרים הלכה יט סגמ
לארין רמב וע"ש כ"מ:
כב ב מיי פ"ד מהל'
שבעות הלכה כב
טוש"ע י"ד ס"י רלו ספי'
יא:
כב ג מיי שם פ"א ה"ג
ג סגמ לארין רלו
טוש"ע י"ד ס"י רלו ספי'
ה:
כה ד מיי שם פ"ד ה"ג
כב טוש"ע י"ד ס"י
רלו ספי' יא:
כו ה מיי פ"ג מהלכי
גדרים הלכ' ו פ"ה
מהל' שבעות הלכ' יח
סגמ לארין רמב טוש"ע י"ד
ס"י רטו ספי' א וס"י רלו
ספי' ד:

תוספות

לא שבעה לא אוכל
לך אסור. טעם
מכלל לאו וכו' וא"ת מאי
שלא מקרינן יש לומר
דמשום דשבעה מותרת
טפי מנדרים משה"ה אליין
לחומרא עור יש לומר
דטעמא דשבעה היינו
משום דגורנין שמה אימר
שבעה לא אוכל וידלג
לא וכהא דחי פשיטא
אלל גמי מר אפי' ידלג
לא ויאמר קרבן לא
אוכל ליכא איסור: זה
החומר בשבעות מבגדרים.
ומפרש לא קרבן לא
אוכל לך וכו' פירן
בגמרא דחומר מכלל
דנדר הוא מדיקאמר חומר
בשבעות מבגדרים משמע
דנדרים דהנדרים
אינה שיה שבעה אלל
מ"מ מר קל הוי והא
מותר קמי ומשי אסיפא
דאריך קמי שבעה שאני
יטן דודאי נדרים ליכא
איסורא כ"ה מדיבנן
כדאמר רבינא וגבי שבעה
איכא איסורא דאורייתא
וא"ת לנטיא אחריתא
דאוקומנא לעיל כגון דאמר
קונם עיני צביה היום
וכי לגשם ודאי איכא
איסורא דאורייתא (וכי)
היכא מתבררנא לישנא דתני
דחומר וכו' דליכא למימר
דקמי אסיפא פי' כמו
שמתרין הספיר דהתא איכא
איסורא דאורייתא נדרים
כמו בשבעות כמו שפי'
וי"ל דקמי אדיוק' דמתני'
ומדקון הכי טעמא משום
דאמר קונם עיני דחי דבר
שיש בו ממש אכל קונם שלא
יטן ליכא איסורא דאורייתא
כי אם מדיבנן דפרשינן
לעיל דכולהו אמוראי מודו
דליכא איסורא דרבנן ולא
פליגי אלל בלישנא דכל יתל

כב א מיי פ"א מהל'
גדרים הלכה יט סגמ
לארין רמב וע"ש כ"מ:
כב ב מיי פ"ד מהל'
שבעות הלכה כב
טוש"ע י"ד ס"י רלו ספי'
יא:
כב ג מיי שם פ"א ה"ג
ג סגמ לארין רלו
טוש"ע י"ד ס"י רלו ספי'
ה:
כה ד מיי שם פ"ד ה"ג
כב טוש"ע י"ד ס"י
רלו ספי' יא:
כו ה מיי פ"ג מהלכי
גדרים הלכ' ו פ"ה
מהל' שבעות הלכ' יח
סגמ לארין רמב טוש"ע י"ד
ס"י רטו ספי' א וס"י רלו
ספי' ד:

